

An aerial photograph of a Dutch polder landscape. The foreground and middle ground are dominated by a complex network of dark, winding canals that divide the land into numerous rectangular and irregular green plots. The vegetation is lush and green, with some areas appearing slightly more yellowish, possibly due to different crops or stages of growth. In the background, a small town or village is visible, with a cluster of buildings and a church spire. The horizon is flat and extends to the sea under a clear, light blue sky.

Archeologiebeleid en de Omgevingswet

Heleen van Londen

Omgevingswet 2018?

- De overheid wil regels voor ruimtelijke plannen vereenvoudigen en samenvoegen
- Doel: makkelijker maken om bouwprojecten te starten
- Naar verwachting treedt de wet in 2018 in werking

Vershil

Huidig recht

- 26 wetten, 4700 artikelen
- 120 Algemene Maatregelen van Bestuur
- 120 Ministeriële Regelingen

Omgevingswet

- 1 wet, 349 artikelen
- 4 Algemene Maatregelen van Bestuur
- circa 10 Ministeriële Regelingen

De nieuwe wet regelt

- het versnellen en verbeteren van besluitvorming in het brede fysieke domein
- de integratie van plannen en toetsingskaders
- het vergroten van bestuurlijke afwegingsruimte
- het doelmatig uitvoeren van onderzoek.

Achtergronden Omgevingswet

- een gelijkwaardig beschermingsniveau van de leefomgeving
- ontwikkelingsgericht en integraal
- betere aansluiting op Europese wet- en regelgeving
- uitgaan van bestaande verantwoordelijkheidsverdeling

6 kerninstrumenten

1. De omgevingsvisie:
een samenhangend, strategisch plan voor de leefomgeving.
2. Het plan of programma:
om doelen in de leefomgeving te bereiken en daaraan te blijven voldoen.
3. Decentrale regelgeving:
het gemeentelijk omgevingsplan, de waterschapsverordening en de provinciale omgevingsverordening. Het decentrale bestuur legt daarin voor het hele gebied de algemene regels en vergunningplichten vast.

4. Algemene rijksregels voor activiteiten in de leefomgeving.
5. De omgevingsvergunning:
daarmee kan een initiatiefnemer via één aanvraag bij één loket toestemming krijgen voor het totaal aan activiteiten die hij of zij wil gaan uitvoeren.
6. Het projectbesluit:
een algemene regeling voor besluitvorming over projecten met een publiek belang volgens een snelle en betere aanpak.

De verdeling tussen de Erfgoedwet en de Omgevingswet

- Gemeenten houden een belangrijke rol in het archeologische stelsel.
- Ze houden rekening met (te verwachten) archeologische waarden in bestemmingplannen.
- Overheveling naar de nieuwe Omgevingswet.
- Alle onderdelen rond de omgang met cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving komen daarin terecht.

Gemeentes

De centrale rol in de bescherming van archeologische vindplaatsen

- Omgang met archeologische waarden opnemen in het bestemmingsplan;
- Verplichten van een initiatiefnemer van een bouwproject;
- WABO: Verbinden van voorwaarden via omgevingsvergunning.

vervolg

- Gemeentelijke archeologie- of erfgoedverordening, waardenkaart/ beleidskaart/nota
- een monumentencommissie en
- een lijst van gemeentelijke monumenten

Twée rollen

- Beleidsontwikkeling integratie archeologie in RO
- Beleidsuitvoering: oa. in de rol van opdrachtgever en handhaver

Gemeente/RUD'S

- Beleidsontwikkeling (gemeente)
 - Omgang met archeologische waarden opnemen in het bestemmingsplan
 - Gemeentelijke archeologie- of erfgoedverordening, waardenkaart/ beleidskaart/nota
- Beleidsuitvoering (evt. RUD):
 - Verplichten van een initiatiefnemer van een bouwproject;
 - WABO: Verbinden van voorwaarden via omgevingsvergunning
 - PvE's

Kwaliteitscriteria 2.1

Cultuurhistorie (inclusief archeologie) is als vereist specialisme aangegeven.

- Adviseren t.a.v. archeologische aspecten in het kader van omgevingsvergunningen.
- Toetsen van de aanvraag aan de Monumentenwet 1988.
- Toetsen van de aanvraag aan een eventuele erfgoedverordening.
- Beoordelen van archeologische rapporten.

bron: Uitvoering met ambitie.nl, Kwaliteitscriteria 2.1 , Voor vergunningverlening, toezichten handhaving krachtens de Wabo, 7 sept 2012

kwaliteitscriteria

- minimaal 2 archeologiemedewerkers beschikbaar (vast of inhuur) met minimaal een relevante HBO-opleiding en 2 jaar werkervaring)
- RUD en kwaliteitscriteria zijn instrumenten voor verbetering van de archeologische kwaliteit van het bevoegd gezag op locatie
- Het is de bedoeling dat de kwaliteitscriteria inclusief het thema cultuurhistorie (en archeologie) wettelijk worden verankerd (2015).

Beleidsvrijheid

- Het is aan de gemeente op welke manier ze aan de kwaliteitscriteria voldoet. Dit kan zowel binnen de eigen (grotere) gemeente, regio of regionale uitvoeringsdienst.

Archeologiebeleid

- Gemeente heeft veel beleidsruimte voor eigen invulling
- Voorwaarde: bekend zijn met de aard, locaties en kwaliteit van de archeologische waarden binnen het gemeentelijke grondgebied.
- archeologische waardenkaart: inzicht in de aard en de ligging van archeologische waarden en verwachtingen.
- Deze omzetten in een archeologische beleidskaart actueel en praktisch toepasbaar

Gemeente als opdrachtgever

- Welk bureau voor onderzoek en/of opgravingen?
- Welke eisen?
- Hoe vraag en beoordeel ik offertes?
- Hoe draag ik zorg voor het bewaken van de kosten?
- Op welke wijze controleer ik de uitvoering en toets ik de eindrapportage?
- Wat is mijn verantwoordelijkheid bij conservering van archeologische vondsten en opslag in depots?
- >> zie eisen en checklists (SIKBU)

Aandachtspunten

- Harmonisatie van archeologische beleidskaarten bij gemeentelijke samenvoegingen (tijd voor kwaliteitsnorm?)
- Voorkom een afvinkpraktijk (blinde vink): stuur op inhoud niet op proces (investeer in kennismanagement)
- Geef inhoud aan het doel van kennisoverdracht en publieksparticipatie

Succesvol beleid

- succesvolle integratie van cultuurhistorie in RO leidt tot groei van historische monumenten in de leefomgeving
- we accentueren erfgoed en bewaren het
- kennisoverdracht en participatie is leidt tot geheugen en maakt beleid duurzaam!

Instandhouding van cultuurhistorie via
integratie in de planologie is maar een
deel van het werk,

een halfproduct!

Ontsluiting als speerpunt

- de wettelijke taken van behoud en beheer van erfgoed **kan niet zonder budget en aandacht** voor het zichtbaar en toegankelijk maken.
- Betrek het publiek (namens, voor en door)
- Onderzoek: draagvlak ontstaat door beleefbare aanwezigheid van cultureel erfgoed in de leefomgeving

Twee doelen

- 1. de **bestendinging** van de investering van het behoud en richtinggevend voor het beheer. Dan pas wordt echte duurzaamheid bereikt.
- 2. het **benutten** ervan voor
 - de culturele verrijking van de inwoners en bezoekers: historisch besef, een betekenisvolle leefomgeving,
 - toename waarde onroerend goed
 - economische vitaliteit gekoppeld ondermeer aan toerisme.

Pure waardecreatie

Een recente studie van het Tinbergen instituut een samenwerking van de Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam en Erasmus Universiteit, laat zien dat

de huizenprijzen stijgen door investeringen in cultureel erfgoed als gevolg van het toenemen van ruimtelijke kwaliteit.

An aerial photograph of a Dutch polder landscape. The scene is dominated by a complex network of dark blue canals that wind through vibrant green fields. In the background, a small town with red-roofed buildings is visible, surrounded by more greenery. The sky is a clear, pale blue. The overall impression is one of a well-maintained, traditional water management system.

Kansen voor archeologiebeleid in de Omgevingswet?

VAN SECTORAAL NAAR INTEGRAAL

Inzet voor Duurzaamheid, Welzijn, Welvaart!